

luftledning blev gennemført i 1989. Forud herfor havde der i danske dagblade været omtale af udenlandske undersøgelser, som havde vakt mistanke om, at jævnligt ophold nær højspændingsanlæg kan være sygdomsfremkaldende. Det må antages, at den offentlige omtale af denne mistanke generelt har været egnet til at mindske efterspørgslen efter og dermed den økonomiske værdi af ejendomme, der er beliggende tæt ved højspændingsledninger. I de foreliggende tilfælde er afstanden fra ejendommenes beboelsesbygninger til den nærmeste ledning kun henholdsvis 29 m og 20 m. Det må efter skønsmandens erklæringer og forklaring anses for godtgjort, at denne nærføring bl.a. som følge af mistanken om helbredsrisiko har medført en værdiforringelse af ejendommene, som væsentligt overstiger de af taksationskommissionen fastsatte erstatninger. Højesteret finder, at de indstævnte har krav på erstatning også for den værdiforringelse, som skyldes mistanken om helbredsrisiko, idet det forhold, at der ikke foreligger videnskabelig dokumentation for den omhandlede årsagssammenhæng, ikke kan begrunde et andet resultat.«

Der henvises også til, at der mellem Danske Elværkers Forening og landboorganisationerne med virkning fra 1995 er indgået en ny landsaftale om etablering af elanlæg på landbrugsjord. Efter den nye landsaftale gives der købstilbud eller væsentlig højere erstatning for nærføring end tidligere.

I en artikel i Jyllands-Posten den 25. januar 1996 kommenterer to fremtrædende jurister Højesterets afgørelse på følgende måde: Professor, dr.jur. Orla Friis Jensen, Aalborg Universitetscenter: »Derfor kan vi også vente erstatningssager om værditab skabt af støjgener fra motorveje. Man kan endda sige, at støjproblemer er betydelig mere reelle og målbare gener end ikkedokumenterede risici ved at bo under et højspændingskabel. Det er jo fastslået, at vejstøj kan give stress og søvnbesvær. Folks følsomhed over for disse ting har bevæget sig stærkt de seneste 15-20 år. Derfor er det naturligt, at udviklingen afspejler sig i retspraksis.« Lektor Hans Henrik Edlund, Juridisk Institut på Handelshøjskolen i Århus: »Det er interessant, at Højesteret alene på mistanke om sundhedsfare vælger at forhøje en erstatning, fordi ejeren må indkassere et værditab på mistanken. Så netop med denne afgørelse understreger retten, at værditab skal erstattes, uanset om tabet har rationel baggrund.«

Trafikministeren (Jan Trøjborg):

Ifølge lov om fremgangsmåder ved ekspropriation af fast ejendom er det i første instans vedkommende ekspropriationskommission, der fastsætter erstatningen ved et ekspropriativt indgreb. Erstatningsafgørelsen kan indbringes for en taksationskommission. Hvis nogle af parterne er utilfredse med taksationskommissionens afgørelse, kan denne indbringes for domstolene.

I dag eksisterer der i dansk ret kun meget få regler om selve erstatningsudmålingen. Derimod findes der en righoldig taksations- og retspraksis, der lægges til grund ved erstatningsfastsættelsen. Efter gældende praksis er der mulighed for at yde erstatning for nærføring ved etablering af vejanlæg m.v. også til ejendomme, der ikke er omfattet af ekspropriation til anlægget.

Praksis har imidlertid siden 1988 været præget af en højesteretsdom, den såkaldte Skredom, hvor Højesteret fastslog, at der skal foreligge ganske særlige forhold, hvis der skal gives nærføringserstatning til en ejendom, der ikke er berørt af ekspropriation.

Højesteret har senere fastholdt princippet kun at yde nærføringserstatning, hvis der foreligger ganske særlige forhold, men har i en konkret sag tilkendt erstatning for nærføring.

Den retsopfattelse, som Højesteret har givet udtryk for ved disse domme, er naturligvis bindende for de takserende myndigheder. Det må derfor forventes, at dommene vil føre til nærføringserstatning i videre omfang, end det har været tilfældet hidtil efter Skredommen, og jeg ser ikke noget aktuelt behov for noget initiativ fra min side i så henseende.

Anders Mølgaard (V):

Jeg vil takke for svaret, selv om jeg må tilstå, at jeg synes, det lader meget tilbage at ønske. Jeg finder ikke, at svaret er tilfredsstillende. Jeg synes, det er et meget passivt svar. Jeg fornemmer ikke, at ministeren er villig til at gå de tusindvis af lodsejere i møde, som oplever et stort værditab, når de får et stor motorvejsanlæg eller DSB-anlæg eller noget andet i baghaven.

Jeg vil spørge, om ministeren finder det moralsk og politisk acceptabelt, at lodsejere både skal bære byrden af generne ved at have en motorvej eller et 400 kW-højspændingsanlæg i baghaven eller uden for køkkenhaven, samtidig med at de må bære at tage på deres skuldre et stort og dokumenterbart værditab. Finder ministeren det acceptabelt?